

Alkutilanteen kartoitus ja kehitysideat

24.3.2022

Suun terveydenhuollon erityisasiantuntija
Sanni Peteri

Sote-uudistus

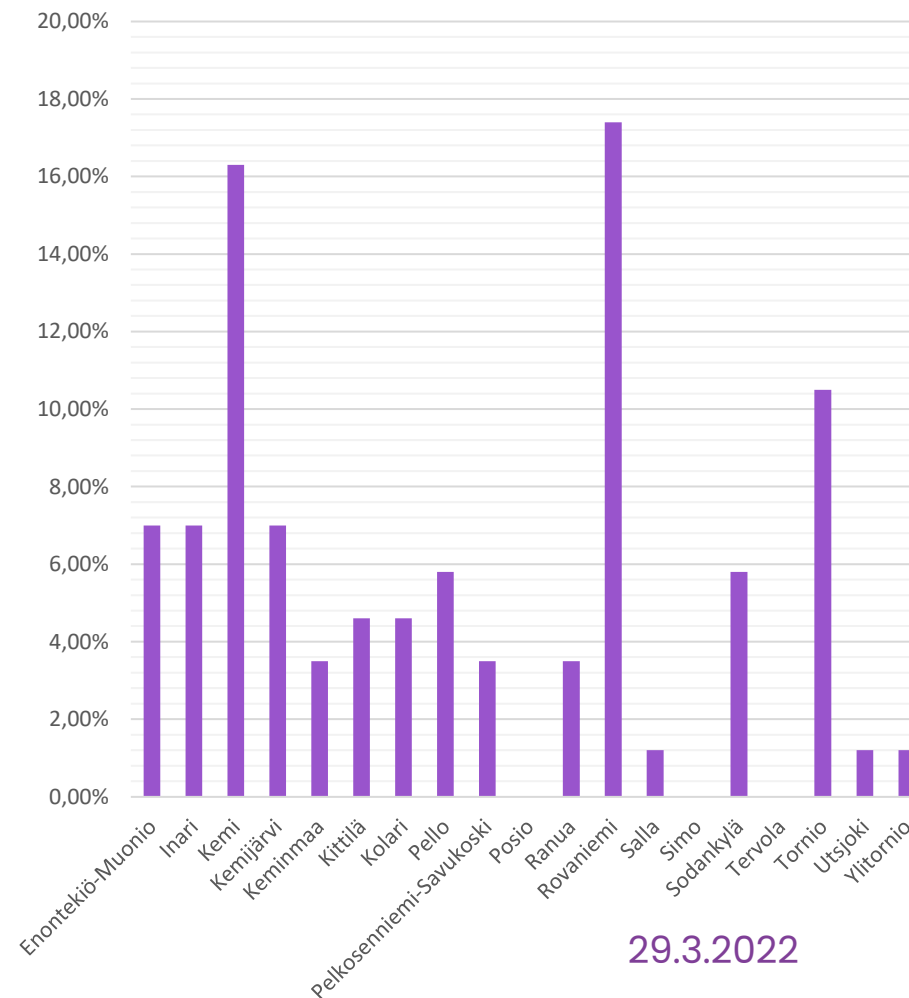
Lapin suun terveydenhuollon henkilöstön kyselyn tulokset

- Kysely toteutettiin 16.2.-16.3.2022 Webropol-kyselynä
- Kyselystä lähetettiin muistutusviestit esihenkilöille kerran viikossa neljän viikon ajan
- Kysely toteutettiin anonyyminä
- Vastaajakohtaiset vastaukset hävitettiin analysoinnin jälkeen
- Tuloksia ei käsitellä kuntakohtaisesti, jotta taataan vastaajien anonymiteetin säilyminen
- Iso kiitos kaikille kyselyyn osallistuneille!

Taustatiedot

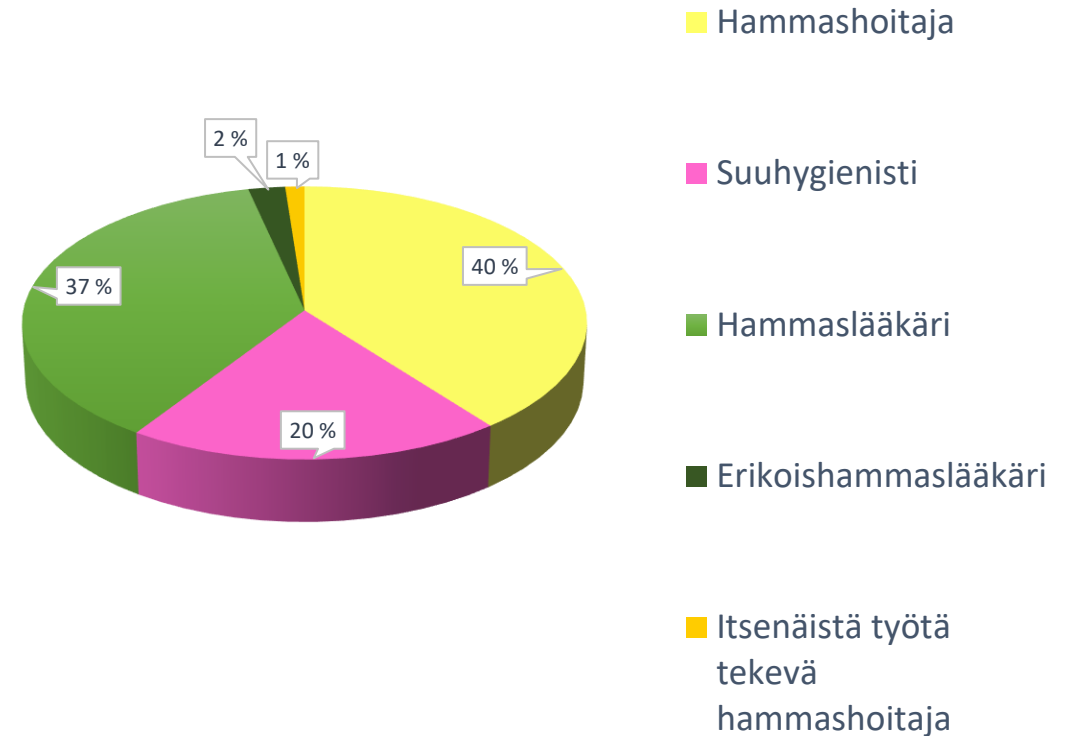
- Lähes kaikki kunnat ovat edustettuina kyselyssä.
- Kokonaisvastaajamäärä 86 vastaajaa
- Eniten vastaajia suurimpien kuntien henkilöstöstä

Tulevaisuuden sote-keskus

Taustatiedot

- Kaikki ammattiryhmät olivat hyvin edustettuina vastaajissa.
- Ammattiryhmien kokonaismäärästä kyselyyn vastasivat:
  - Suuhygienistit 52 %
  - Hammaslääkärit 43 %
  - Hammashoitajat 36 %

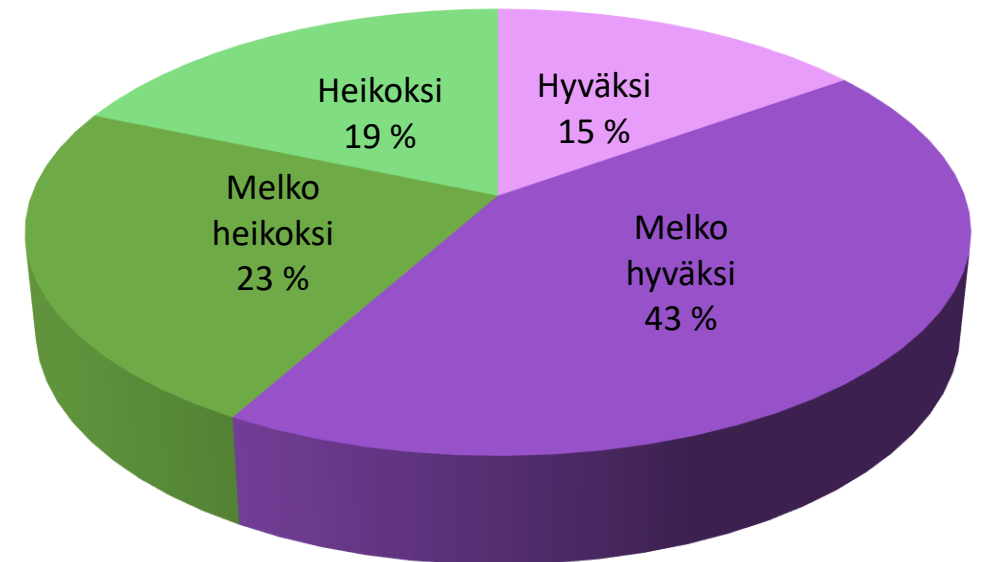

Taustatiedot

- Vastaajista seuraavan neljän vuoden aikana on eläköitymässä 11 vastaajaa, viiden-kymmenen vuoden aikana 23 vastaajaa.
- Vastaajista seuraavan kymmenen vuoden aikana eläköityy 34 työntekijää 86 vastaajasta.

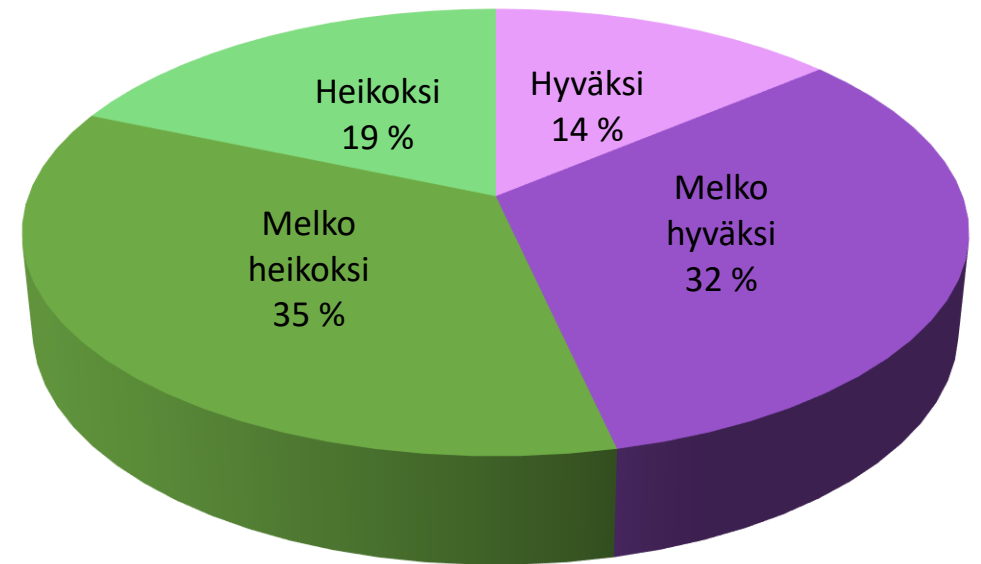
Kunnan hammaslääkärin saatavuus

- Kaikista vastaajista hammaslääkärin vastaanoton saatavuuden koki hyväksi 15% ja melko hyväksi 43 % vastaajista.
- Saatavuuden koki heikoksi 19 % ja melko heikoksi 23 % vastaajista.

Kunnan suuhygienistin saatavuus

- Kaikista vastaajista suuhygienistin vastaanoton saatavuuden koki hyväksi 14 % ja melko hyväksi 32 % vastaajista.
- Saatavuuden koki heikoksi 19 % ja melko heikoksi 35 %.

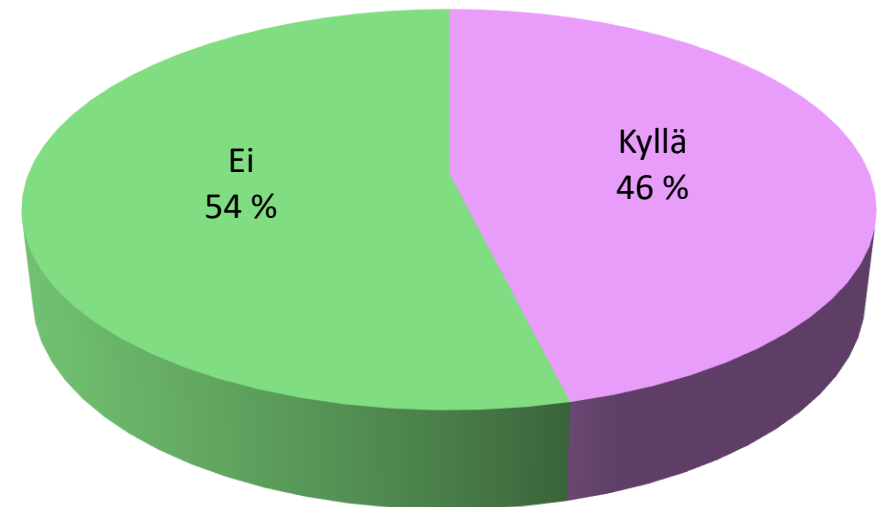

Hammaslääkäriresurssit suhteessa henkilöstön tarpeisiin

Hoitohenkilökunnasta (n=52) :

- 54 % koki, että hammaslääkäriresurssit eivät kohtaa heidän tarpeitaan.
- 46 % koki, että hammaslääkäriresurssit kohtaavat heidän tarpeensa.

Kohtaako hammaslääkäriresurssit suun terveydenhuollon henkilöstön tarpeet

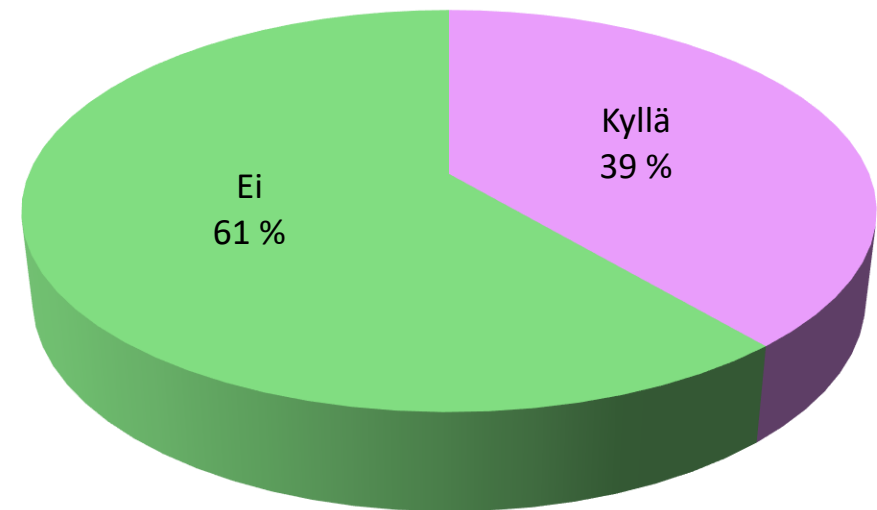

Suuhygieniresurssit suhteessa henkilöstön tarpeisiin

Hammashoitajista ja hammaslääkäreistä (n=67) :

- 61 % koki, että suuhygieniresurssit eivät kohtaa heidän tarpeitaan.
- 39 % koki, että suuhygieniresurssit kohtavat heidän tarpeensa.

Kohtaako suuhygieniresurssit suun terveydenhuollon henkilöstön tarpeet

Järjestämishaasteita

Yksityissektorin palvelut

- Erikoishammasteknikoiden palveluiden riittävyys
- Yksityissektorin vastaanottajien eläköityminen
- Erikoishammaslääkäreiden palveluiden puuttuminen

Työtilat

- Työtiloista puutetta
- Liian pienet tilat
- Tyhjäkäyntiä hoituhuoneissa
- Useamman pienen vastaanoton pyörittämisen haasteet

Pitkät jonot

- Kiireettömässä hoidossa pitkät jonot
- Kokonaishoidon hoitovälit pitkät, kun kirjat ovat täynnä kolme kuukautta
- Maksukatto tulee mahdollisesti lisäämään kunnalliseen hammashoitoon hakeutumista
- Sairaalan suupolin kapasiteetti tuntuu riittämättömältä tarpeisiin nähden

Työn kuormitus

- Liiallinen tehostaminen ja koko ajan lisääntyvät tehtävät kuormittavat henkilökuntaa
- Toimisto/ajanvarauksen hoitaminen kliinisen hoitotyön ohessa

Haasteet henkilöstöresurssoinnissa

- Pulaa kaikista suun terveydenhuollon ammattiryhmistä, eniten suuhygienisteistä ja hammashoitajista
- Sijaisten saatavuudessa haasteita
- Haasteet henkilökunnan rekrytoinneissa
- Haasteita saada täytettyä kaikki toimet ja virat
- Kunnan asukasmäärän kasvu > resurssit pysyneet ennallaan
- Suuhygienistien työvoiman käyttö hammashoitajien sijaisina

Kehittämissideoita

Hankinnat ja laitteisto

- Työtapojen digitalisointi:
Esimerkiksi jäljentäminen skannereilla toimivaksi
- Todellisten investointitarpeiden huomiointi hoitoloissa
- Materiaalivaraston hallintaan käyttöön esimerkiksi Planorder

Hoitopolut selkeiksi

- Yhtenevät yksilölliset hoitovälit aikuisille
- Sujuvampi yhteys eri toimijoiden välille
- Selkeät linjaukset eri ikäryhmien hoitopolkuihin, hoidon tarpeen arvioon ja siihen miten ja missä hoito toteutetaan
- Selkeä ohjeistus milloin ja mihin ikäluokkaan kohdistetaan terveyden edistämistilaisuuksia

Työajan käyttö

- Tiedolla johtaminen:
  - Esihenkilöillä selkeä linja ja seuranta klinikkojen ajankäytöstä
  - Hammaslääkäreille toimenpiteiden seuranta
- Tyhjän hoitaminen ja turhat käynnit pois
- Useamman paikan valmistaminen samalla käynnillä
- Ennen juurihoitoja mietittävä juurihoidettavan hampaan ennuste huomioiden koko suun tilanne, omahoito ja potilaan yleisterveys sekä kerrottava se potilaalle
- Henkilöstön ohjaaminen osa-aikatyöhön mikäli työkyky ei ole kunnossa. Vaikutus työn tuottavuuteen

Organisaatio ja yhteiset säännöt

- Hallinnon rakenne: esihenkilöt koulutusta vastaavalla tasolla. Mitä korkeampi koulutus sitä enemmän vastuuta
- Henkilöstöruokailun järjestämisen mahdollisuus
- Tiimityön osaamisen korostaminen ja vahvistaminen > koulutusta aiheeseen
- Hyvinvointialueelle yhteiset säännöt, jotka koskettavat kaikkia
- Henkilöstön osaamisen hyödyntäminen kehitystyössä

Kuntien yhteistyö

- Sijaistaminen yli kuntarajojen, huomioiden kohtuullinen työmatka
- Kuntien välisen kollegiaalisuuden ja koulutustapahtumien lisääminen
- Päivystys yhdessä useamman kunnan kesken, erityisesti turistien päivystysajat

Rekrytointi ja kouluttaminen

- Tarve välinehuoltajalle
- Nopeampi kouluttaminen hammashoitajasta suuhygienistiksi (omien työntekijöiden)
- Kilpailukykyisen palkkauksen ymmärtäminen
  - Palkka kilpailukykyiselle tasolle koko hoitohenkilöstölle
  - Lääkärisopimuksen perusteella ei saada tekijöitä (hammaslääkäreitä)
  - VES/TES:n minipalkka ei ole houkutteleva

Kaikkien ammattiryhmien tasapuolinen arvostaminen

- Asenteet kuntoon
- Kaikki työntekijät ovat saman arvoisia koulutustasoon katsomatta
- Huomiota työoloihin, tasa-arvoon ja työhyvinvointiin
- Suuhygienisteille koulutusta vastaavaa työtä

Työn järjestäminen

- Päivystyksen keskittäminen Rovaniemelle
- Yhteinen ajanvaraus, sitten kun on yhteinen potilastietojärjestelmä
- Erikoishammaslääkäripalveluiden saatavuuden tasapuolinen järjestäminen kuntiin
- Erikoishammaslääkäreiden tarpeenmukaiset konsultaatiokäynnit kuntiin
- Jonon purkuihin mahdollisuus esimerkiksi lauantaitöinä. Tämä perustuen vapaaehtoisuuteen
- Liikkuva yksikkö palvelukoteihin ja kotikäynnit vanhusten ja sairaiden luona
- Viikoittainen lohkeama/tarkastuspäivä nonstop-periaatteella:
  - Kutsutaan esimerkiksi 20-25 lohkeamapotilasta aamupäiväksi
  - Kutsutaan 4 potilasta puolen tunnin välein
  - Joidenkin kanssa menee 15 min, joidenkin 45 min > joustavaa toimintaa.

Työnjako

- Hammaslääkäreiden ja suuhygienistien välisen työnjaon selkiyttäminen ja vahvistaminen
- Suuhygienistien toimenkuvan mahdollinen laajentaminen. Muistetaan huomioida myös palkkauksessa.
- Oikomishoidon käyntejä hammaslääkäreiltä suuhygienisteille
- Helppoja oikomishoidon kontroleja hammashoitajille
- Koululuokkien terveyden edistämistilaisuudet hammashoitajille
- Lasten vastaanottoaikoja hammashoitajille
- Hammaslääkäreiresurssien kohdentaminen hammaslääkäritason hoitoa vaativiin potilaisiin
- Suoraan suuhygienistille pääsy ilman asiakkaan käyntiä hammaslääkärillä

Terveyden edistämiseen panostaminen

- Tarvitaan suun terveyden edistämiseen keskittyvä työntekijä
- Ennaltaehkäisevä työ luo vahvan perustan koko toiminnalle
- Ennaltaehkäisevää työtä tulee lisätä ja siihen tulee panostaa
- Terveyden edistämisen työryhmän perustaminen, joka suunnittelee väestöön kohdistuvan suun terveyden edistämisen
  - Työryhmässä edustettuna koko henkilöstö
  - Työryhmästä löytyy some-osaamista
  - Koko väestölle suunnattavaa suun terveyden edistämistä
  - Ennaltaehkäisevän työn ja omahoidon merkityksen markkinoiminen väestölle
- Suun terveydenhuollon aloitteista enemmän julkista keskustelua viestimissä
- Ennaltaehkäisevän työn teemapäivät (esim. koulut, varhaiskasvatus, vanhuspalvelu)
- Hoidetaan potilasta ja perhettä periaatteella, että he saavat meiltä valmiudet ja osaamisen omahoitoon

Yksityisen sektorin hyödyntäminen

- Aikuisten hoitoon ostopalvelusopimukset yksityisen sektorin kanssa
- Palveluseteli paikallisten yksityisten toimijoiden kanssa
- Yhteistyö toimiminen julkisen ja yksityisen sektorin kanssa
- Suuhygienistipalveluiden ostaminen yksityisiltä toimijoilta

Ideoita yhteistyömahdollisuuksista

Yhteistyö terveyskeskuksen eri toimijoiden välillä

- Tutustumista eri toimijoiden työhön terveyskeskuksen sisällä
- Yhteisiä koulutuksia ja avointa keskustelua toimijoiden kesken
- Yhteistyön tiivistäminen lääkäreiden ja hoitajien kanssa
- Yhtenäiset hoitolinjat, jolloin potilaiden ohjaaminen oikeaan paikkaan helpottuisi ja kaikki osaisivat toimia saman ohjeen mukaan.

Moniammatillisen yhteistyön edistäminen eri toimijoiden kanssa

- Sosiaalitoimi:
  - Yhteistyön tiivistäminen mm. päihdekuntoutujien ja kehitysvammaisten kanssa
  - Kehitysvammayksikön asukkaiden suun hoidon tarpeen arviot ja ohjaus
  - Henkilökunnan ohjausta ja tukemista yksikön asukkaiden suun hoidossa
  - Sosiaalitoimen kanssa tulee kehittää paljon palveluja tarvitsevien hoidon saatavuutta
- Puheterapia
- Neuvolayhteistyö:
  - Neuvolaryhmien vetäminen suun terveydenhuollon osalta
  - Yhteinen hammashoitajan huone neuvolan tiloissa
  - Neuvolan kanssa yhteisiä kokouksia

- Avovastaanotto:
  - Yhteistyön tiivistäminen, jotta eri sairauksien hoidossa muistetaan huomioida suun terveys
  - Diabeteshoitajan kanssa yhteistyön lisääminen
- Maahanmuuttajapalvelut
- Koulut:
  - Peruskouluun ja II-asteelle suun terveyden edistämisen opetustuntien integroiminen opetussuunnitelmaan
  - Jalkautumista enemmän esiopetukseen ja kouluihin
- Yhteistyö kolmannen sektorin kanssa:
  - Järjestöjen ja kunnan järjestämiin tapahtumiin mukaan
  - Sujuvampi yhteys eri toimijoiden välille

- Vanhustenhoito:
  - Ikäihmisten asumispalveluyksiköissä työskentelevien työntekijöiden pitäisi saada paremmin huomioimaan ikäihmisten suun hoito ja hampaiden pesut.
  - Vuosittaiset käynnit ikäihmisten yksikköihin, jolloin tehdään hoidon tarpeen arviot ja ohjaus
  - Käynnit syrjäkylille ikäihmisten koteihin ja kerhoihin
  - Omaishoitajien suun terveydenhuollon ohjaustuokiot
  - Yhteistyön lisääminen kotipalveluiden, kotihoidon, hoitolaitoksien ja hoivakotien kanssa
  - Tehostamalla yhteistyötä yksiköiden kanssa ikäihmisten suun hoidon tarve pienenee pidemmällä aikavälillä.

Kiitos!

Sote-uudistus